

РІЧНИЙ ЗВІТ 2022

PEN Ukraine

ЗМІСТ

1. Про нас _____	3
2. Напрямки діяльності _____	3
3. Український ПЕН у 2022 році _____	4
4. Простір Українського ПЕН _____	5
5. Новий сайт Українського ПЕН _____	5
6. Підтримка літературної спільноти в Україні _____	6
7. Документування злочинів Росії проти українських медіа та культури _____	7
8. Налагодження міжнародного культурного співробітництва _____	12
9. Проектна діяльність _____	17
10. Проекти, пов'язані з правами людини та свободою слова _____	21
11. Культурні проекти _____	23
12. Книжкові проекти _____	27
13. Заяви та звернення Українського ПЕН _____	30
14. Премії _____	31
15. Інституційні партнери Українського ПЕН у 2022 році _____	34
16. Партнери проектів і премій Українського ПЕН _____	34
17. Виконавча Рада 2020-2022 _____	36
18. Виконавча Рада 2022-2024 _____	37
19. Адміністративна команда _____	38
20. Контакти _____	38
21. Підтримати проекти та ініціативи ПЕН в Україні _____	39

ПРО НАС

Український ПЕН — культурна і правозахисна громадська організація, що об'єднує українських журналістів, письменників, науковців, видавців, перекладачів, правозахисників. Є одним із 146 національних центрів Міжнародного ПЕН.

Діяльність ПЕН в Україні спрямована на:

- захист свободи слова та прав авторів;
- популяризацію української літератури та культури;
- відстоювання цінностей і стандартів незалежної журналістики;
- налагодження міжнародного культурного співробітництва.

Організація налічує 145 авторів та авторок. До спільноти ПЕН 2022 року приєдналися **Катерина Бабкіна, Катерина Єгорушкіна, Михайло Палінчак, Оля Русіна, Олена Степаненко, Ксенія Харченко та Мстислав Чернов.**

НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

На початку 2022 року Український ПЕН переїхав до нового офісу в Києві, плануючи розширити кількість заходів і проєктів, які втілює організація.

24 лютого, коли Росія розпочала повномасштабну війну проти нашої країни, з'явилися нові виклики для української культурної, медійної та правозахисної сфери, які спонукали Виконавчу Раду та адміністративну команду ПЕН переформатувати свою роботу.

Нашими головними пріоритетами стали:

- підтримка літературної спільноти в Україні;
- інформування міжнародної аудиторії про війну Росії проти України;
- проговорення і фіксація досвіду, який переживають сьогодні українці;
- документування злочинів Росії проти українських медіа та культури;
- відновлення культурного життя в Україні.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕН У 2022 РОЦІ

145

авторів та авторок у спільноті Українського ПЕН

8

літературно-волонтерських поїздок на деокуповані території України

19

відвіданих районних центрів у 9 регіонах України в рамках третього сезону проєкту «Мереживо. Літературні читання в містечках України»

16

інтелектуальних вечорів у просторі PEN Ukraine

120

стипендій у рамках стипендійної програми Українського ПЕН на загальну суму **3 600 000** грн

8

медіапроєктів

55 58

новин та матеріалів на сайті ПЕН

27

випусків закордонної розсилки англійською мовою Newsletter: Russia's war against Ukraine

15

мультимедійних історій журналістів на війні для проєкту «Тут-і-Тепер»

5

фотовиставок Call the War a War та The War is Not Over Yet пам'яті журналістів, загиблих після 24 лютого 2022 року

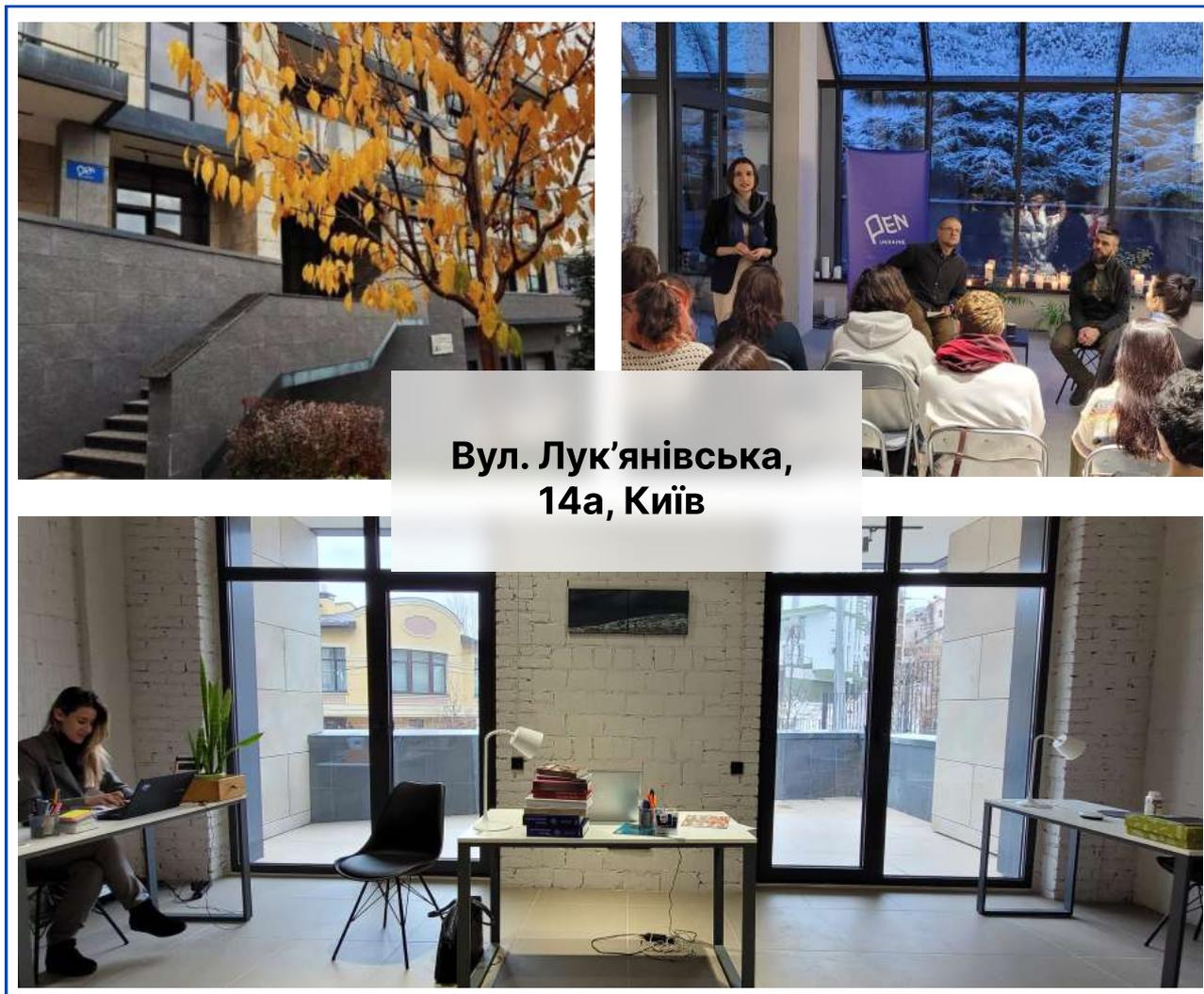
35

онлайн-розмов та

70

залучених українських і закордонних авторів для проєкту Dialogues on War

ПРОСТІР УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

Вул. Лук'янівська,
14а, Київ

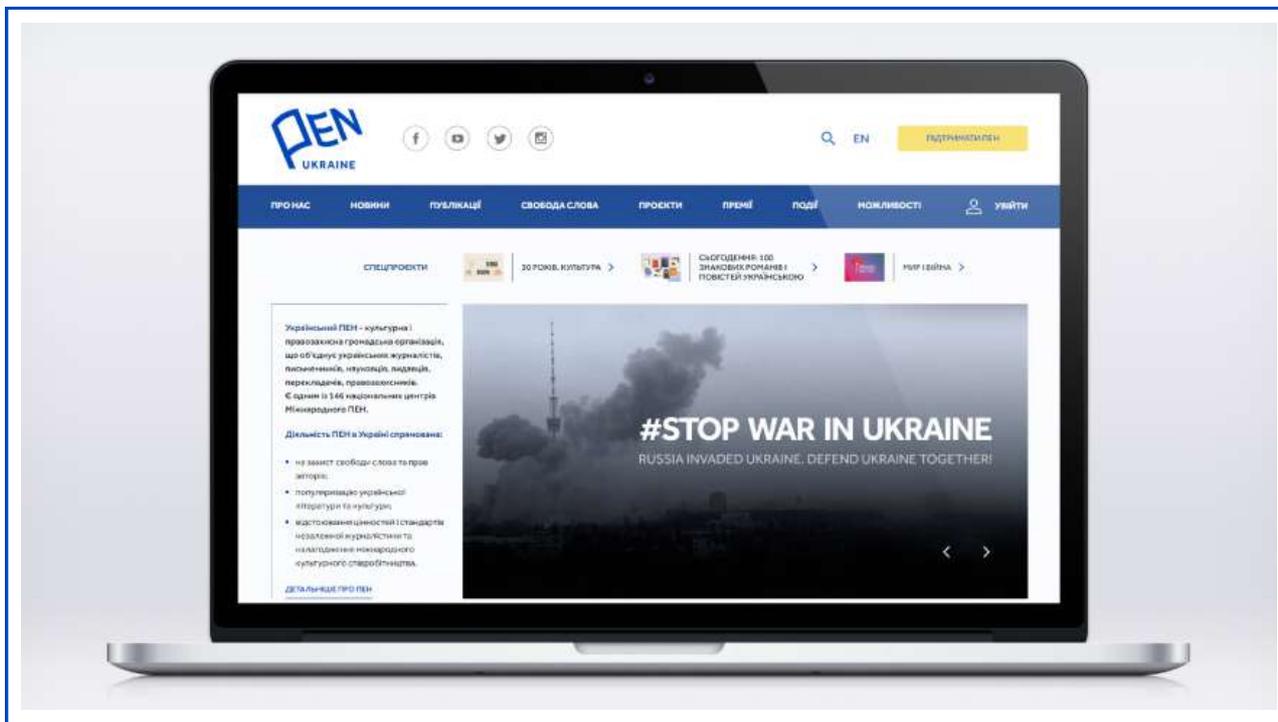
НОВИЙ САЙТ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

<https://pen.org.ua/>

- розділ «Публікації» зі статтями, есеями, репортажами, інтерв'ю та добірками віршів;
- розділ «Думки» з колонками авторів ПЕН;
- моніторинг медіавтрат та злочинів Росії проти української культури;
- розділ «Свобода слова» з профайлами ув'язнених окупантами українських журналістів;
- версія англійською мовою;
- підготовлено 55 новин та 58 публікацій.

Редакторка – Ірина Родіна

Розробники – Надія Борковська та Олексій Ариков

ПІДТРИМКА ЛІТЕРАТУРНОЇ СПІЛЬНОТИ В УКРАЇНІ

З березня 2022 року в Українському ПЕН діє внутрішня програма фінансової підтримки для українських авторів, які опинилися у скрутній ситуації через війну. Завдяки нашим українським і закордонним партнерам, зокрема національним ПЕН-центрам та їхнім авторам, нам вдалося підтримати за цей час **80 запитів від українських письменників, перекладачів, журналістів, ілюстраторів на загальну суму понад 848 200 грн.** Автори потребували підтримки для релокації до інших міст в Україні, оренди житла, придбання ліків, продуктів, втраченої техніки.

Окрім того, у квітні-травні 2022 року Міжнародний фонд «Відродження» та Український ПЕН оголосили **першу публічну стипендійну програму для представників української літературної спільноти** (письменників, перекладачів, есеїстів, філософів, літературних критиків), які залишаються в Україні. У рамках програми було надано **30 стипендій розміром 20 000 грн.**

У червні ПЕН за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», New Democracy Fund (Данія) та Razom for Ukraine запустив нову **програму стипендій для українських письменників, перекладачів та літературних критиків.** Вона покликана зберегти сталість і тяглість літературного процесу в Україні й надати авторам можливість продовження роботи над важливими проектами. Протягом 2022 року в рамках програми було надано **120 стипендій розміром 30 000 грн.**

Координаторка програми – Аліса Бондаренко.

Журі: Ростислав Семків, Ірина Славінська, Остап Сливинський та Оксана Луцишина

ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА ТА КУЛЬТУРИ

- **Моніторинг злочинів Росії проти медіа та культурних діячів в Україні українською та англійською мовами**

Матеріали моніторинрів [«Журналісти на війні»](#) та [«Люди культури, яких забрала війна»](#) українською та англійською мовами укладаються на основі новин правозахисних організацій та органів влади. Є основою для розсилок міжнародній ПЕН-спільноті та для друкованих звітів, що використовуються під час адвокаційної роботи за кордоном. 2022 року в моніторингах було зафіксовано загибель 44 українських та закордонних журналістів, а також щонайменше 40 діячів української культури. Моніторинг культурних втрат є неофіційним, оскільки точна кількість загиблих українських митців наразі невідома.

Авторка – Ірина Родіна

- **Newsletter: Russia's war against Ukraine**

Онлайн-розсилка для міжнародної спільноти ПЕН, правозахисних організацій та дипломатичних установ англійською мовою. Включає в себе інформацію про злочини Росії проти України, українських медіа та української культури, а також важливі інформаційні матеріали англійською та іншими іноземними мовами про ситуацію в Україні та українську культуру.

Автор – Максим Ситніков

27 випусків

- **Постійно оновлювана інтернет-сторінка англійською мовою Stop War in Ukraine**

Укладається на основі моніторинрів Українського ПЕН щодо злочинів Росії проти медіа та культурних діячів в Україні, а також містить посилання на важливі матеріали та інформаційні ресурси, петиції, звернення, добірки видань про Україну англійською мовою і книжок українських авторів, рекомендованих до перекладу.

ВЕБ-САЙТ ПРОЄКТУ: war.pen.org.ua

Автор – Максим Ситніков

- **Вуличні фотовиставки Call the War a War та The War is Not Over Yet**

Партнери: Інститут Масової Інформації, Центр прав людини ZMINA, Національний музей Революції Гідності, Львівський Медіафорум, Премія імені Георгія Гонґадзе

Проект покликаний розповісти про медіазлочини Росії проти України після 24 лютого 2022 року і вшанувати пам'ять українських та іноземних журналістів і журналісток, які загинули, були поранені, опинилися під обстрілами, у полоні або зазнали переслідувань від початку повномасштабного вторгнення Росії.

Протягом 2022 року відбулося 5 фотовиставок у Львові, Києві, Боярці, Вінниці та Одесі.

- **Літературно-волонтерські поїздки ПЕН на деокуповані та прифронтові території України**

Ініціатива розпочалася у червні 2022 року з поїздки авторів ПЕН до Харкова. Відтоді до кінця року відбулося 8 літературно-волонтерських подорожей на Харківщину, Чернігівщину, Миколаївщину та Херсонщину. До кожної поїздки долучаються українські та іноземні письменники і журналісти.

Кожна поїздка має на меті:

- давати відчуття контексту, розуміння, чим живе сьогодні країна;
- сприяти мережуванню і появі нових ініціатив у середовищі інтелектуалів, культурних менеджерів, громадських активістів, волонтерів, військових, місцевої влади;
- надавати волонтерську допомогу від письменників і журналістів для гуманітарних і військових потреб у регіоні;

- збирати історії людей, які пережили окупацію чи блокаду своїх міст;
- підтримувати пошкоджені чи зруйновані бібліотеки — культурні центри в цих населених пунктах у рамках кампанії «Незламні бібліотеки»;
- документувати злочини Росії проти української культури;
- створювати інформаційні матеріали для українських та іноземних медіа.

- **Ініціатива «Незламні бібліотеки»**

Восени 2022 року Український ПЕН розпочав безстрокову програму підтримки українських бібліотек, які постраждали внаслідок війни Росії проти України.

Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну повністю зруйновано або частково пошкоджено щонайменше 500 бібліотек. На окупованих територіях росіяни систематично вилучають і знищують книжки українською мовою та написані українськими авторами.

За підтримки іноземних партнерів, зокрема Taiwan Foundation for Democracy, українських видавництв та небайдужих українців ПЕН збирає і передає нові книжки українською й англійською мовами для бібліотек на звільнених та прифронтових територіях. 2022 року ми підтримали 3 бібліотеки у Чернігові: бібліотеку для юнацтва, а також бібліотеки імені О. Довженка та М. Коцюбинського.

- **Інтелектуальні вечори у просторі PEN Ukraine на підтримку Збройних сил України**

Із серпня 2022 року у просторі PEN Ukraine у Києві відбуваються благодійні вечори на підтримку Збройних сил України.

Мета «Інтелектуальних вечорів» — повернути офлайн-події у культурне життя столиці, а також підтримати волонтерські ініціативи, які збирають кошти на потреби українських захисників та захисниць.

Протягом 2022 року в просторі PEN Ukraine відбулося 16 подій, серед яких — презентації книжок, дискусії, публічні інтерв'ю, концерти і літературно-музичні квартирники.

НАЛАГОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

- 11 квітня віцепрезидент Українського ПЕН **Остап Сливинський** виступив із промовою на відкритті зустрічі комітету Міжнародного ПЕН **Writers in Prison**.
- 10-13 травня відбулася 54-та зустріч комітету Міжнародного ПЕН **Writers for Peace**, на якій виступила з промовою членкиня Виконавчої Ради Українського ПЕН **Ірина Старовойт**.
- 16 червня віцепрезидентка Українського ПЕН **Оля Гнатюк** долучилася до зустрічі комітету **Translation and Linguistic Rights**.
- У травні Американський та Український ПЕН-центри організували низку культурних подій, зустрічей та адвокаційних заходів на підтримку України у Нью-Йорку та Вашингтоні. Зокрема, **Андрій Курков, Галина Крук та Ія Ківа** взяли участь у фестивалі **PEN America World Voices Festival**. Андрій Курков прочитав у рамках фестивалю Лекцію імені Артура Міллера «Свобода писати». Завершенням фестивалю стала церемонія вручення премії **Barbey Freedom to Write Award 2022**. 2022 року лауреатом став **Владислав Єсипенко** – український журналіст, затриманий в окупованому Росією Криму в березні 2021 року та засуджений до шести років колонії загального режиму. Нагороду його дружині Катерині та доньці Стефанії вручив американський актор Майкл Дуглас.

Окрім того, у Вашингтоні **Андрій Курков, Галина Крук, Ія Ківа і Тетяна Терен** мали низку зустрічей у Білому домі, Конгресі та Державному департаменті, на яких розповідали про злочини Росії проти української культури та медіа і підтримку, якої сьогодні потребують українські митці та культурні інституції. Також відбулася зустріч в Українському домі, яку відкрила Надзвичайний і Повноважний Посол України у США Оксана Маркарова.

- **VII Регіональна зустріч ПЕН-центрів в Ужгороді (25-26 серпня)**

Започаткована 2014 року як Зустріч ПЕН-центрів Центральної і Східної Європи, ця подія є майданчиком для обговорення викликів для свободи слова і прав людини у регіоні, а також платформою взаємної підтримки.

Щоб висловити солідарність з Україною, до Ужгорода приїхали представники шести ПЕН-центрів: **Томіца Байшич** (президент Хорватського ПЕН), **Кетлін Калдмаа** (президентка Естонського ПЕН), **Інга Гайле** (президентка Латвійського ПЕН), **Марек Радзівон** (президент Польського ПЕН), **Таццяна Нядбай** (президентка Білоруського ПЕН в екзилі) та **Ханна Норделл** (директорка Шведського ПЕН).

У рамках VI Регіональної зустрічі ПЕН-центрів відбулися дві дискусії — **«Сила минулого, або Отрута минулого: як ми маємо зростити майбутнє Європи, покладаючись на спільну історію»** (модератор — Остап Сливинський) та **«Називати речі своїми іменами: роль інтелектуалів у час війни»** (модераторка — Оля Гнатюк). Окрім того, під час зустрічі було організовано низку публічних інтерв'ю з українськими авторами, активістами та правозахисниками.

Також учасники зустрічі відвідали гуманітарний центр «Комітет медичної допомоги в Закарпатті», притулок для мам і дітей, які через війну втратили свої домівки на сході України, та організацію «Творчі волонтери Закарпаття», що організовує корисне дозвілля для дітей-переселенців.

Наприкінці зустрічі учасники ухвалили підсумкову резолюцію **«Відстоювати правду і справедливість»**. У ній висловили солідарність з українською культурною спільнотою та українським народом, який захищає свою незалежність, право на мирне життя та свободу висловлювання.

Зустріч відбулася за підтримки Міжнародного ПЕН, New Democracy Fund, Данського інституту культури та Інституту центральноєвропейської стратегії.

- **88-й Міжнародний ПЕН-Конгрес в Уппсалі, Швеція (27 вересня – 1 жовтня)**

Український ПЕН на Конгресі представляли **Андрій Курков, Остап Сливинський, Тетяна Терен та Ольга Муха**. Війна Росії проти України стала однією з центральних тем зустрічей комітетів у рамках конгресу та програми публічних подій.

Зокрема, офіційна церемонія відкриття Конгресу в Уппсальському університеті включала в себе розмову про українську літературу під час війни, в якій узяли участь письменники **Андрій Курков, Дарина Гладун та Лесик Панасюк**. У рамках Конгресу також було ухвалено резолюцію щодо ситуації в Україні та презентовано літературну антологію «Під відкритим небом України», підготовлену Шведським ПЕН та виданням PEN/Orp.

Український ПЕН підготував для Конгресу звіт про злочини Росії проти української культури та журналістики, який представила виконавча директорка **Тетяна Терен** на зустрічі європейських ПЕН-центрів.

- **Серія адвокаційних і правозахисних зустрічей і подій, організованих Норвезьким ПЕН в Осло (листопад)**

Менеджер правозахисних проєктів Українського ПЕН **Максим Ситніков** на запрошення Норвезького ПЕН узяв участь у низці адвокаційних зустрічей із норвезькими політиками, журналістами і письменниками.

На зустрічі з депутатами Норвезького парламенту Гурі Мелбі і Таге Петтерсенем Максим Ситніков подякував за підтримку України і наголосив на важливості надання військової допомоги нашій країні. Під час зустрічі з редакторами друкованої преси Максим розповів про загиблих українських та іноземних журналістів від початку повномасштабного вторгнення Росії і закликав норвезьких медійників частіше приїжджати в Україну та продовжувати висвітлювати війну.

На зустрічі з норвезькими письменницями і перекладачками Торіль Брекке, Гайді Марі Крізнік, Діною Ролл-Хансен Максим Ситніков розповів про виклики, з якими зіткнулася українська літературна спільнота під час війни і про справу вбитого окупантами письменника Володимира Вакуленка. Також у рамках фестивалю Норвезького ПЕН відбулася дискусія «Війна ще не закінчилася» за участі Максима Ситнікова, телеведучої Хегге Му Еріксен та української дослідниці Олександри Грибенко.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Медіапроекти

- **Серія відео про журналістів, письменників і фотографів «Автори на війні / Authors in wartime»**

У відеороликах, які транслювалися в рамках зустрічей комітетів Міжнародного ПЕН, а також на закордонних книжкових ярмарках, зафіксовані думки та емоції українських письменників, журналістів і фотографів. Хтось із них документує довколишні події, хтось вступив до лав Збройних сил України, хтось став волонтером і допомагає українській армії.

3 відео, 20 героїв, загальне охоплення аудиторії — понад 300 тисяч

- **Серія матеріалів на сайті ПЕН «Щоденники про війну»**

3 лютого 2022 року Український ПЕН збирає щоденники про війну українських авторів та авторок. Зокрема, на нашому сайті можна прочитати щоденники [Артема Чапая](#), [Анастасії Левкової](#), [Олександра Михеда](#), [Ольги Герасим'юк](#), [Лариси Денисенко](#), [Олени Павлової](#), [Анатолія Дністрового](#) та [Олени Стяжкіної](#). На основі архіву ПЕН зі щоденниками та новими віршами про війну письменник **Володимир Рафєєнко** упорядкував антологію [«Війна-2022»](#).

11 текстів

- **Серія матеріалів на сайті ПЕН «Нові вірші про війну»**

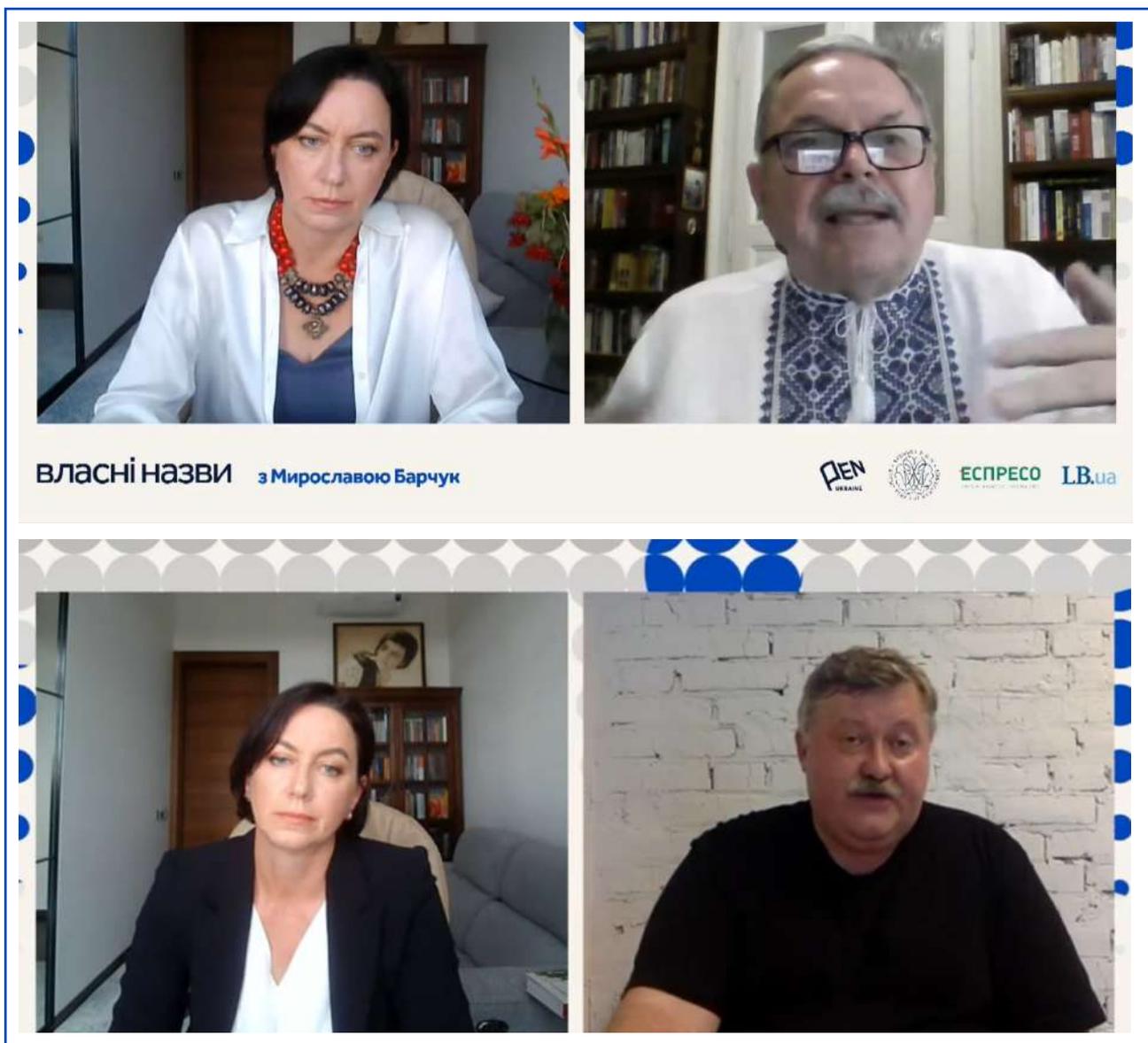
На основі архіву ПЕН з новими віршами про війну поет Остап Сливинський упорядкував антологію «Поміж сирен», що вийде 2023 року у видавництві Vivat.

4 добірки

- **Авторський онлайн-проект Мирослави Барчук «Власні назви»**

Партнери: телеканал «Еспресо», видання «Лівий берег»
За підтримки Шведського ПЕН

«Власні назви» — це серія коротких розмов з інтелектуалами, лідерами суспільної думки, письменниками, митцями, релігійними діячами, правозахисниками. Це експертний погляд, відповіді на конкретні актуальні питання. Особиста оптика гостей програми щодо подій сьогодення.

24 випуски, 11 текстових матеріалів, загальне охоплення інтернет-аудиторії — 215 тисяч

- **Мультимедійний проєкт «Тут-і-Тепер: історії журналістів на війні»**

Партнер: The Ukrainians

За підтримки Smart Foundation та Шведського ПЕН

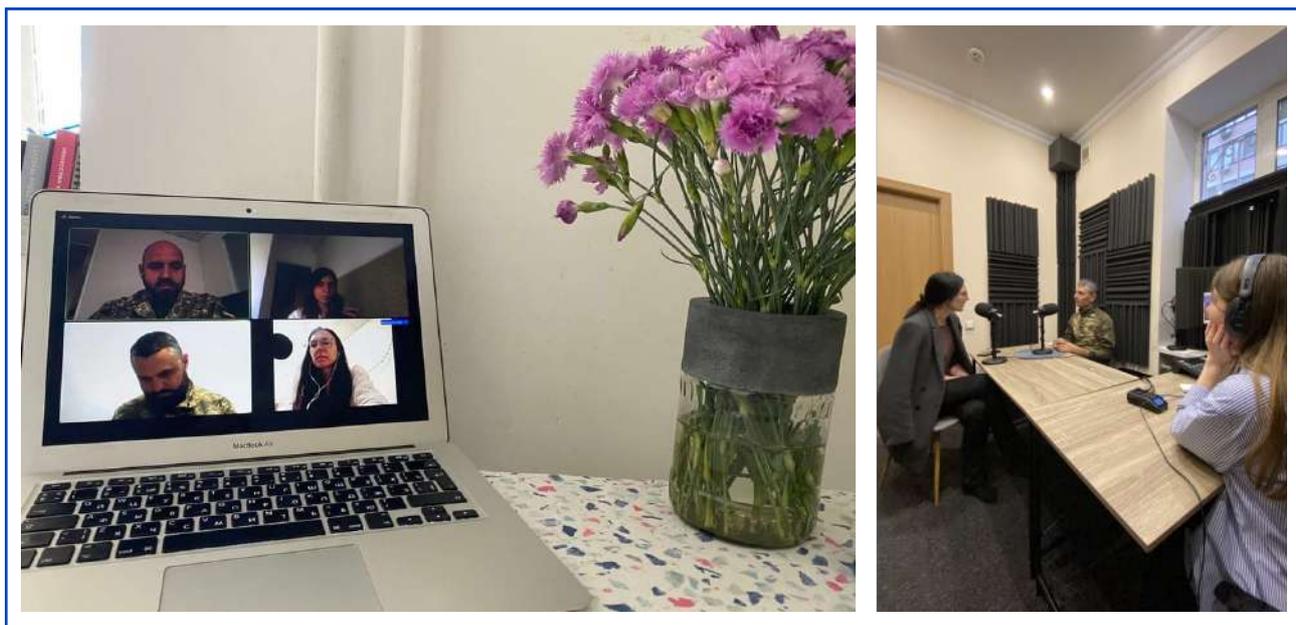
Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року всі українці опинилися перед вибором: яку роль обрати, щоб бути дієвими та наближати перемогу. Перед таким вибором постали й журналісти. Працювати у своєму місті, їхати по матеріал на передову чи евакуюватися у відносно безпечне місце? Залишатись у професії чи брати до рук зброю? Де кожен і кожна зможуть бути кориснішими?

Проект «Тут-і-тепер: Історії журналістів на війні» — це історії про тих, хто висвітлює та осмислює повномасштабне вторгнення Росії в Україну, тих, хто знімає та записує історії на передовій і в тилу, хто веде ефіри з укриттів, а також тих, хто долучився до лав ЗСУ. Про вибір кожного і кожної — професійний та особистий.

Кураторка – Оксана Мамченкова

Ведуча – Ольга Сніцарчук

ВЕБ-САЙТ ПРОЄКТУ: <https://journalistsatwar.gongadzeprize.com.ua/>

15 історій у форматі подкастів та статей українською і англійською мовами, понад 300 тисяч прослуховувань

Спеціальний приз у номінації «Найкращий аудіоматеріал» конкурсу «Честь професії»

- **Продовження проєкту «Люди з порожніх стільців»**

Партнер: Читомо

За підтримки Національного фонду на підтримку демократії (NED)

Медіапроект про авторів-політв'язнів — «Люди з порожніх стільців» (#EmptyChairPeople). Назва проєкту відсилає до символу ув'язнених, переслідуваних, убитих чи зниклих авторів, який використовують на правозахисних акціях у Міжнародний день ув'язненого письменника, або День порожніх стільців (Empty Chair Day). Його відзначають з ініціативи Міжнародного ПЕН 15 листопада.

Проект «Люди з порожніх стільців», з одного боку, покликаний розширити інформаційну рамку для українських читачів, показати, що відбувається зі свободою слова в інших країнах, а з іншого боку — це наш прояв солідарності з переслідуваними авторами на окупованих Росією територіях України.

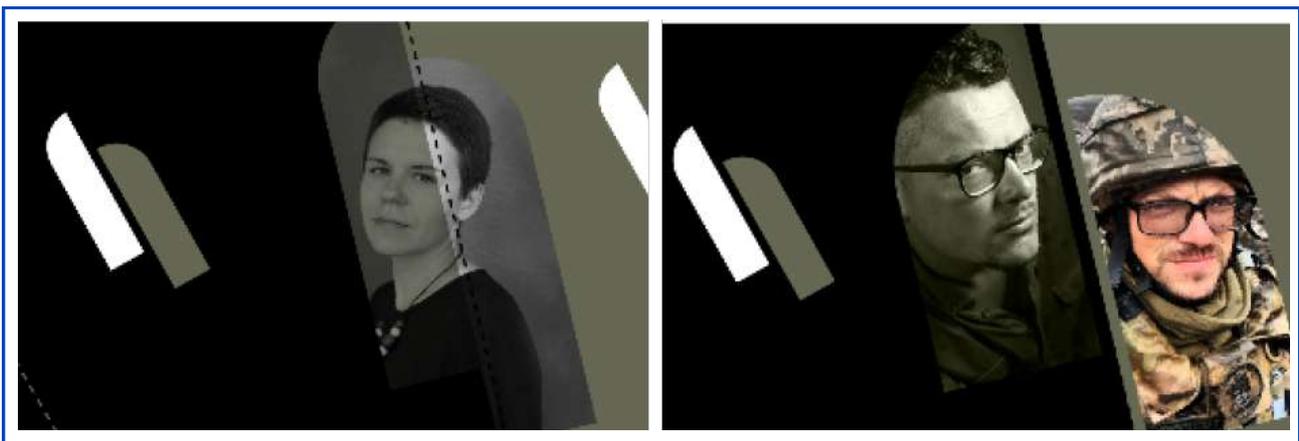
11 текстів

- Спецпроект «Слова і кулі»

Партнер: Читомо

За підтримки Національного фонду на підтримку демократії (NED)

Спецпроект про українських письменників та журналістів, які із початком повномасштабного вторгнення РФ пішли до лав Збройних Сил України або стали волонтерами. Це серія інтерв'ю з українськими авторами та журналістами, які перебувають у лавах ЗСУ або ж займаються активною волонтерською діяльністю. Назва проекту символізує зброю, яку використовували герої і героїні проекту до 24 лютого 2022 року і яку були змушені взяти до рук після початку повномасштабної війни Росії проти України.

9 текстів

- Спецпроект «Я тут — за тебе»

Партнери: Reporters, IZONE Media, Міжнародний благодійний фонд «Ізоляція»

За підтримки The New Democracy Fund у рамках співпраці з Danish Cultural Institute

«Я тут — за тебе» — це серія есеїв українських письменниць і журналісток, які поруч із нинішнім контекстом війни описують емоції й почуття українок, що змагаються за наше майбутнє. П'ять українських авторок написали свої тексти про жінок, які продовжують боротьбу під час війни — кожна на своєму фронті.

5 ілюстрованих есеїв

ПРОЄКТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ І СВОБОДОЮ СЛОВА

- **Продовження кампанії авторів-амбасадорів на підтримку журналістів-політв'язнів у Криму #SolidarityWords**

Партнер: Центр прав людини ZMINA

За підтримки Національного фонду на підтримку демократії (NED)

У рамках проєкту відомі українські письменники та журналісти стали амбасадорами українських політв'язнів-журналістів, ув'язнених у Російській Федерації та на тимчасово окупованих територіях. У своїх публікаціях, інтерв'ю, під час публічних заходів в Україні та за кордоном амбасадори закликають звільнити політв'язнів і розповідають про їхні справи. Програма солідарності покликана привернути увагу до справ українських заручників Кремля та сприяти міжнародному тиску на Росію для їхнього звільнення.

Амбасадорами політв'язнів стали Алім Алієв (Ірина Данилович), Вікторія Амеліна (Осман Аріфмеметов), Мирослава Барчук (Олексій Бессарабов), Ольга Герасим'юк (Тимур Ібрагімов), Лариса Денисенко (Ремзі Бекіров), Зоя Казанжи (Вілен Темер'янов), Ірена Карпа (Марлен (Сулейман) Асанов), Андрій Курков (Наріман Джелал), Юрій Макаров (Рустем Шейхалієв), Мирослав Маринович (Сервер Мустафаєв), Віталій Портников (Владислав Єсипенко), Ірина Славінська (Амет Сулейманов), Остап Сливинський (Асан Ахтемов), Мар'яна Савка (Руслан Сулейманов) та Ірина Цілик (Сейран Салієв).

- **III Медіадень Премії імені Георгія Гонґадзе (11-12 лютого)**

Партнери: Києво-Могилянська Бізнес-Школа, Lviv Media Forum, Детектор медіа, Суспільне мовлення

За підтримки Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні

Тема конференції: [**«Як медіа впливають на наше майбутнє?»**](#).

Протягом двох днів журналісти, медіаексперти та підприємці говорили про цінність правди, майбутнє журналістики та співпрацю медіа і бізнесу.

Координаторка – Оксана Мамченкова

• **Акція пам'яті Георгія Гонгадзе у Києві (16 вересня)**
Партнери: Центр прав людини ZMINA, Інститут масової інформації

16 вересня 2022 року виповнилося 22 роки від дня викрадення та вбивства українського журналіста Георгія Гонгадзе. Правозахисні та медійні організації провели в Києві, поруч із могилою Гонгадзе на Подолі, щорічну Акцію пам'яті Георгія Гонгадзе і всіх убитих українських журналістів.

Під час акції журналісти та правозахисники згадали про внесок Георгія Гонгадзе у боротьбу з агресивною зовнішньою політикою Росії, яку та веде проти сусідніх країн. Також у рамках події вшанували пам'ять українських та закордонних журналістів, убитих російськими окупантами від початку вторгнення на територію України.

КУЛЬТУРНІ ПРОЄКТИ

- **Онлайн-проект «Діалоги про війну / Dialogues on War»**

Партнер: Міжнародний ПЕН, Американський ПЕН, Український Інститут, Український Інститут у Лондоні, Український науковий інститут Гарвардського університету

За підтримки Національного фонду на підтримку демократії (NED), Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні

Діалоги про війну — серія онлайн-розмов англійською, розпочата Українським ПЕН після того, як 24 лютого 2022 року збройні сили РФ почали повномасштабне вторгнення на територію України. У межах проєкту українські та закордонні інтелектуали говорять про досвід воєнного часу, а також обмінюються думками та спостереженнями. Його учасниками та учасницями, зокрема, стали Андрій Курков, Філіп Сендс, Марсі Шор, Вікторія Амеліна, Софі Оксанен, Мирослав Маринович, Сергій Плохій, Остап Сливинський, Ольга Токарчук, Мар'яна Савка, Генрі Марш, Славенка Дракуліч, Мартін Поллак, Наталка Сняданко, Маргарет Етвуд, Ірена Карпа, Едіт Еґер, Олександр Михед, Вітольд Шабловський, Володимир Єрмоленко, Пітер Померанцев, Ірина Славінська, Мелінда Герінг, Володимир Шейко, Пітер Веббер, Петро Яценко, Паоло Джордано, Вахтанґ Кебуладзе, Девід Саттер, Валерій Пекар, Френсіс Фукуяма, Микола Рябчук, Сергій Єскельчик та ін.

Загалом у рамках проєкту 2022 року відбулося **35 розмов**. Крім відеодіалогів, готуються текстові версії діалогів українською та англійською мовами. Підсумком проєкту стане книжка з інтерв'ю та есеями, що з'явиться в Україні наприкінці року.

35 ефірів, 70 українських та закордонних спікерів, близько 15 партнерів, сукупне охоплення ефірів — близько 450 тисяч користувачів

- Український ПЕН спільно з Українським інститутом книги, Українським інститутом, Книжковим Арсеналом та Book Forum входив до робочої групи, яка відповідала за підготовку Українського стенду на книжкових ярмарках у Болоньї, Лондоні, Парижі, Варшаві та Празі.
- ПЕН та Український інститут стали партнерами онлайн-резиденції **UKRAINE LAB**, організованої Українським інститутом у Лондоні. Участь у проєкті взяли 6 авторів та авторок з України та Великої Британії. Ними стали **Софія Челяк, Лена Козар, Катерина Яковленко, Фібі Матільда Пейдж, Кріс Міхалович та Джонні Тернбулл**. У межах проєкту було опубліковано 6 текстів українською та англійською мовами про глобальні виклики у сферах безпеки, інформації та довкілля.
- **Серія поетичних онлайн- та офлайн-подій «Поміж сирен» (квітень-травень)**

Навесні ПЕН організував дві поетичні онлайн-події за участі поеток і поетів ПЕН, продовженням яких став мультимедійний проєкт «Поміж сирен: поезія і музика» у Львівській філармонії 25 червня. Під час події звучали вірші про війну **Юлії Мусаковської, Ростислава Кузика, Мар'яни Савки, Софії Ленартович, Остапа Сливинського та Катерини Міхаліциної** з музичним супроводом контрабасиста **Назара Стеця**. 50% суми, отриманої від продажу квитків, було перераховано волонтерському об'єднанню «Доброчинець» у Харкові.

У травні ПЕН також провів низку літературних зустрічей у Львові для вимушених переселенців. Зокрема, автори й авторки ПЕН **Остап Сливинський, Анастасія Левкова, Катерина Міхаліцина, Вікторія Амеліна, Мар'яна Савка, Романа Романишин та Андрій Лесів** узяли участь у літературних подіях у Центрі Довженка, інклюзивному просторі «Сенсотекa» та Центрі міської історії.

- 2022 року продовжився наш спільний проєкт зі Smart Foundation «Інтелектуальні студії у Smart Просторі» на Полтавщині. Протягом року 8 наших авторів та авторок відвідали унікальний простір у містечку Козельщина на Полтавщині з лекціями, літературним читаннями та дискусіями. Проєкт покликаний підтримувати й активізувати місцеву громаду, а також бути прикладом для інших громад в Україні, які хочуть змінювати свої містечка та розвивати низові ініціативи за допомогою культурних і соціальних проєктів.

- «Мереживо. Літературні читання в містечках України»

За підтримки The New Democracy Fund у рамках співпраці з Danish cultural institute

2022 року Український ПЕН провів третій сезон проєкту, що реалізується з 2018 року. Відтоді українські автори відвідали 19 містечок у 9 областях України. У рамках третього етапу письменники зустрілися з читачами в містечках 9 регіонів: Буковини, Вінниччини, Закарпаття, Кіровоградщини, Львівщини, Прикарпаття, Тернопільщини, Хмельниччини та Черкащини. Зокрема, до проєкту долучилися автори Максим Беспалов, Ольга Герасим'юк, Тамара Горіха Зерня, Зоя Казанжи, Вахтанґ Кебуладзе, Ірина Славінська, Остап Сливинський та ін.

Головна мета «Мережива» — підвищити престиж читання у райцентрах України, знайомити мешканців українських містечок із сучасною українською літературою та включити їх у спільне з великими містами культурне поле. В умовах війни з'явилися нові важливі завдання проєкту: підтримувати місцевих культурних менеджерів та громадських активістів, підсилювати місцеві культурні та волонтерські спільноти; збирати історії людей та фіксувати досвід війни; сприяти продовженню впровадження механізмів децентралізації та престижу локального — культури, історії, низового громадського активізму.

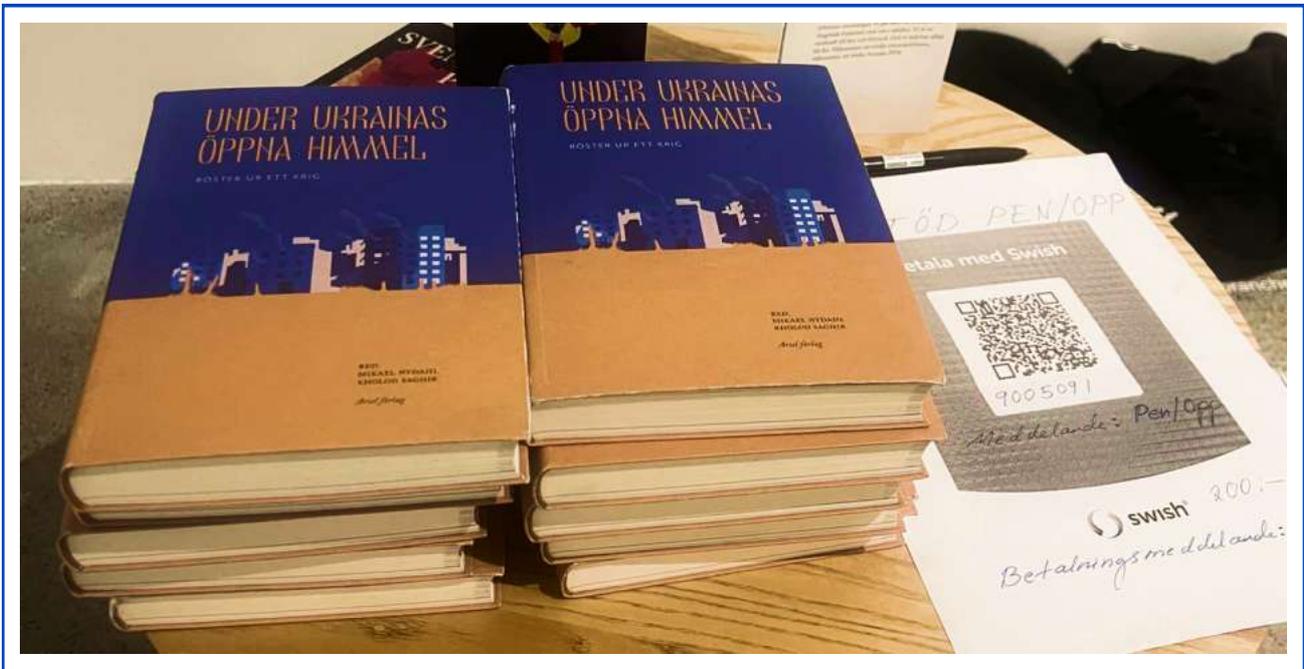
9 поїздок за участі 18 авторів

КНИЖКОВІ ПРОЄКТИ

2022 року ПЕН став партнером книжкових видань:

- Збірка «Під відкритим небом України» (Шведський ПЕН) — шведською мовою

Перша антологія творів українських авторів, видана шведською мовою за останні 30 років. До неї увійшли п'єси, щоденникові записи, есеї та вірші 25 українських письменників і журналістів.

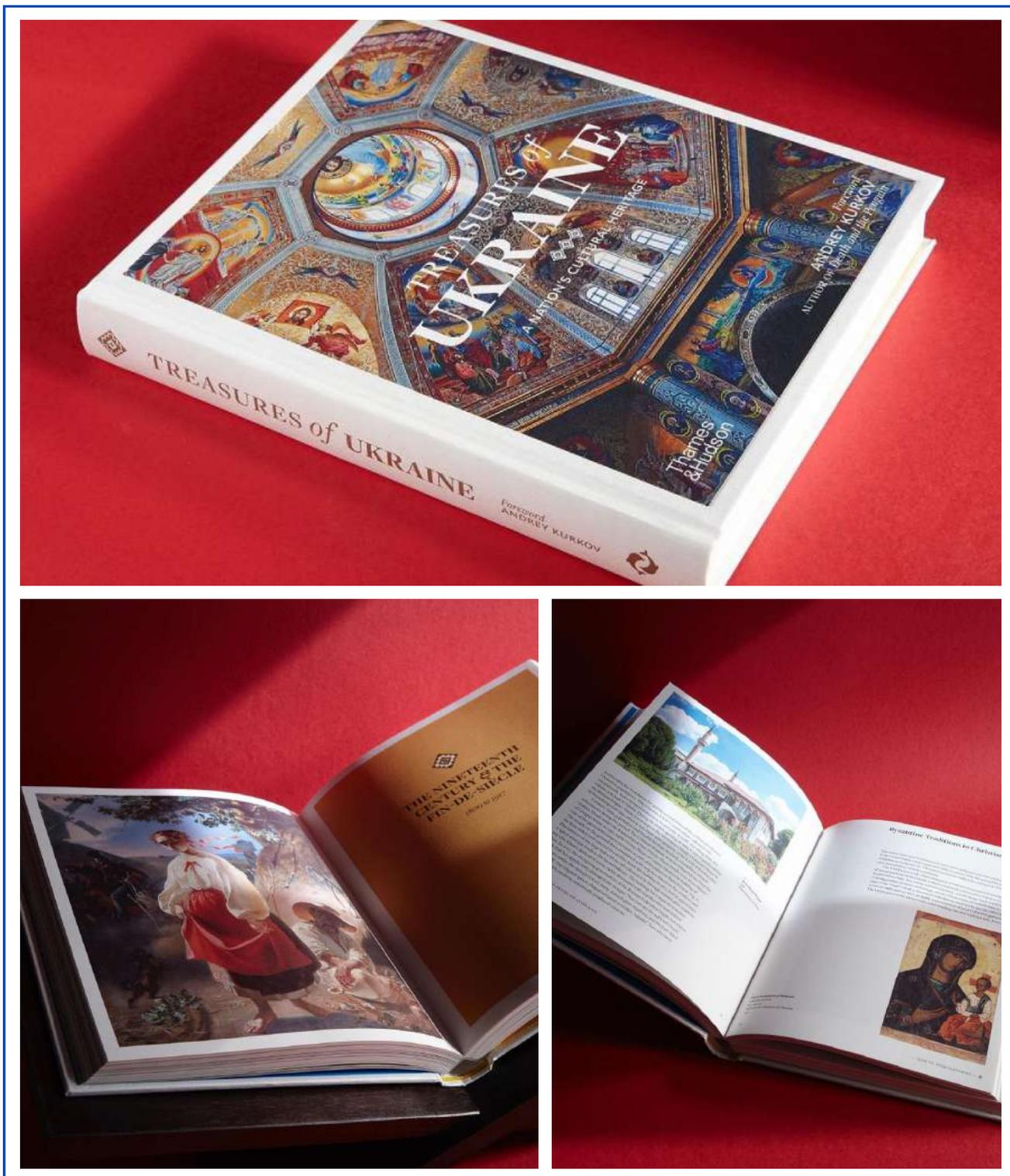
- **Treasures of Ukraine** (видавництво Thames and Hudson) — англійською мовою

У мистецькому виданні «Скарби України: культурна спадщина народу» (Treasures of Ukraine: A Nation's Cultural Heritage) зібрано 220 кольорових зображень найважливіших мистецьких творів та архітектурних монументів від доісторичних часів донині.

Передмову до книжки «Скарби України» написав письменник, президент Українського ПЕН Андрій Курков.

Тексти для восьми розділів 256-сторінкового видання підготували Андрій Пучков, Крістіан А. Раффенспергер, Діана Клочко, Максим Яременко, Аліса Ложкіна, Мирослава Мудрак та Олександр Соловійов. Упорядниця видання — Вікторія Бурлака.

Усі кошти, отримані від продажу книжки, будуть передані для стипендійної програми ПЕН на підтримку письменників, що опинилися у скрутній ситуації через війну Росії проти України, та для відновлення пошкоджених українських музеїв.

- **Антологія «Війна 2022»** (Нова Польща та Видавництво Старого Лева) — українською та польською мовами

Нова воєнна реальність породила феномен нової літератури, що є не тільки рефлексією на ті чи інші події, а передусім реалістичним змалюванням боротьби українців за свій дім, землю, незалежність. В антології «Війна 2022», яку впорядкував письменник Володимир Рафєєнко, зібрано фрагменти щоденників, есеї та вірші сучасних українських письменників. Партнером видання антології «Війна 2022» став Український ПЕН. Від початку повномасштабного російського вторгнення організація сформувала власний архів переживання війни українською літературною спільнотою. До нього увійшли щоденникові записи, есеї та вірші авторів ПЕН, написані з 24 лютого, які й лягли в основу книжки.

ЗАЯВИ ТА ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

1. Заява Українського ПЕН на підтримку режисера Євгена Лавренчука (січень 2022)
2. Заява ПЕН щодо ситуації навколо виборів президента Національного університету «Києво-Могилянська академія» (лютий 2022)
3. Звернення українських правозахисних організацій з приводу нових обшуків і арештів кримських татар (лютий 2022)
4. Заява правозахисних та медійних організацій з приводу винесення вироку Владиславу Єсипенку (лютий 2022)
5. Вимога культурних санкцій щодо Російської Федерації (лютий 2022)
6. Заява щодо бойкоту російської книги у світі (березень 2022)
7. Лист Українського ПЕН до міжнародної ПЕН-спільноти (березень 2022)
8. Про діалог під бомбами. Звернення Українського ПЕН до міжнародної інтелектуальної спільноти (березень 2022)
9. Звернення правозахисних організацій щодо вимкнення з цифрової мережі каналів «Прямий», «Еспресо» та «5-й» (квітень 2022)
10. Заява щодо насильницького зникнення Ірини Данілович в окупованому Криму (травень 2022)
11. Звернення українських журналістів та громадських організацій щодо участі ведучих, які поширювали проросійську пропаганду, в ефірах національних марафонів (травень 2022)
12. Заява Виконавчої Ради Українського ПЕН щодо нападу на письменника Салмана Рушді (серпень 2022)
13. Звернення культурних інституцій щодо «реорганізації» Національного центру Олександра Довженка (серпень 2022)
14. Обстоювати правду та справедливість: Резолюція VI Регіональної зустрічі ПЕН-центрів (вересень 2022)
15. Заява правозахисних організацій щодо вироку Наріману Джелялу та братам Ахтемовим в окупованому Криму (вересень 2022)

ПРЕМІЇ

- **Премія імені Георгія Гонгадзе** вручається щороку українським журналістам за відданість принципам та цінностям незалежної журналістики. Була заснована 2018 року Українським ПЕН у партнерстві з Києво-Могилянською Бізнес-Школою, Асоціацією випускників Києво-Могилянської Бізнес-Школи та виданням «Українська правда».

2022 року лауреатами премії стали фотожурналісти **Євген Малолетка** та **Мстислав Чернов**. Спеціальною відзнакою Капітули премії було посмертно відзначено фотографа **Макса Левіна**. Урочиста церемонія відбулася 21 травня в Києві.

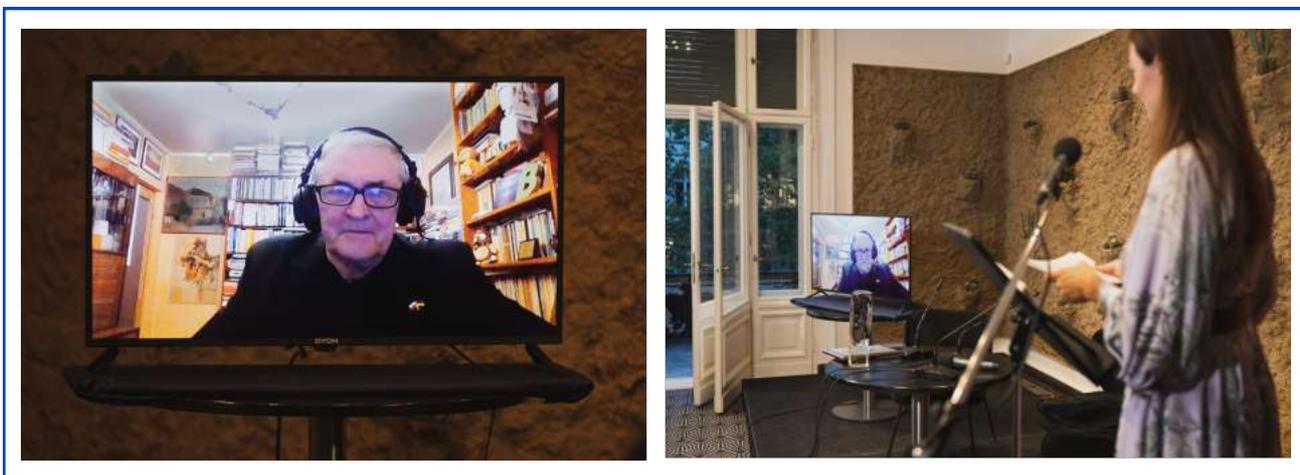

- **Премія імені Василя Стуса** була заснована 1989 року другим президентом Українського ПЕН Євгеном Сверстюком. З 2016 року нею опікуються Український ПЕН, Києво-Могилянська Бізнес-Школа та видавництво «Дух і Літера». Премія вручається авторам (літераторам, митцям, режисерам, музикантам, культурним менеджерам), незалежно від місця проживання, прижиттєво, за особливий внесок в українську культуру та стійкість громадянської позиції.

2022 року лауреатом премії став журналіст **Віталій Портников**. Урочиста церемонія відбулася 5 жовтня в Києві.

- **Drahomán Prize** — відзнака для перекладачів з української мови на мови світу, заснована 2020 року Українським інститутом, Українським ПЕН та Українським інститутом книги. Вручається за високу перекладацьку майстерність та внесок у промоцію української літератури за кордоном. 2022 року лауреатом премії став польський перекладач **Богдан Задура**. Урочиста церемонія відбулася 18 жовтня у Literaturhaus Berlin.

- **Премія імені Юрія Шевельова** заснована 2013 року Українським ПЕН, Києво-Могилянською Бізнес-Школою, видавництвом «Дух і Літера», Центром юдаїки та Українським науковим інститутом Гарвардського університету. Нагорода носить ім'я Юрія Шевельова, який започаткував модерну українську есеїстику, та відзначає внесок у невід'ємні для цього жанру цінності: незалежність думки та витонченість стилю.

2022 року премію отримав журналіст, історик та перекладач **Андрій Павлишин** за книжку «Нам і далі загрожує вічність». Володарем Спеціальної відзнаки Капітули став **Павло Казарін**, а Спеціальну відзнаку Радіо Культура отримав **Маркіян Прохасько**. Урочиста церемонія відбулася 17 грудня в Києві.

ІНСТИТУЦІЙНІ ПАРТНЕРИ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН У 2022 РОЦІ

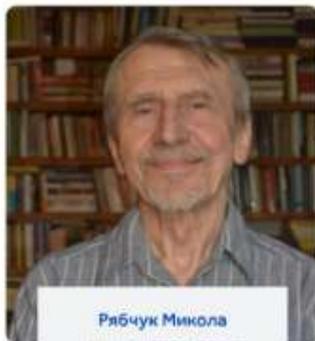

ПАРТНЕРИ ПРОЄКТІВ І ПРЕМІЙ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

- Видавництво Vivat
- Видавництво «Дух і Літера»
- Видавництво Старого Лева
- Видавництво Thames and Hudson (Лондон)
- Департамент реалізації гуманітарної політики Херсонської ОДА
- Інститут Масової Інформації
- Квартира-резиденція Юрія Шевельова (Харків)
- Онлайн-видання «Лівий берег»
- Онлайн-видання Litcentr
- Онлайн-видання «Нова Польща»
- Онлайн-видання Reporters
- Онлайн-видання The Ukrainians
- Онлайн-видання «Читомо»
- Волонтерське об'єднання «Балсанка»
- Волонтерське об'єднання «Доброчинець» (Харків)
- Інститут центральноєвропейської стратегії (Ужгород)
- Києво-Могилянська Бізнес-Школа
- Комітет Медичної Допомоги Закарпаття
- Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика

- Lviv Book Forum
- Lviv Media Forum
- Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека
- Міжнародний благодійний фонд «Ізоляція»
- Національний музей Революції Гідності
- Національний музей Тараса Шевченка
- Національний університет «Києво-Могилянська академія»
- PEN Norway
- Polski PEN Club
- Радіо Культура
- Smart Prostir
- Свято-Дмитрівська парафія Харкова
- Суспільне мовлення
- Суспільне Херсон
- Телеканал «Еспресо»
- Український інститут
- Український інститут у Лондоні
- Український інститут книги
- Українським науковий інститут Гарвардського університету
- UkraineWorld
- Управління культури, національностей та релігій Миколаївської ОДА
- Управління культури та туризму Чернігівської міської ради
- Fundacja Open Culture
- Харківський літературний музей
- Харківський національний університет ім. В. Каразіна
- Харківська резиденція «Слово»
- Центр прав людини ZMINA
- Центр юдаїки
- Чернігівська міська бібліотека імені М. Коцюбинського
- Чернігівська міська бібліотека для дітей імені О. Довженка
- Чернігівська обласна бібліотека для юнацтва

ВИКОНАВЧА РАДА 2020-2022

ВИКОНАВЧА РАДА 2022-2024

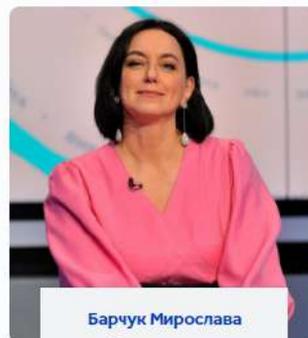
Маринович Мирослав
Почесний президент

Рябчук Микола
Почесний президент

Єрмоленко Володимир
Президент Українського ПЕН

Барчук Мирослава
Віцепрезидентка

Сливинський Остап
Віцепрезидент

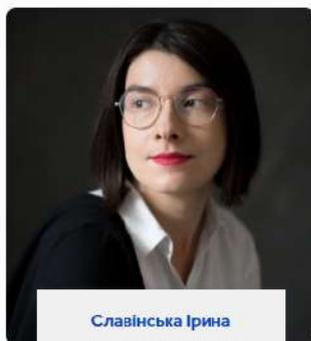
Алієв Алім
Член Виконавчої ради

Денисенко Лариса
Членкиня Виконавчої ради

Козловський Ігор
Член Виконавчої ради

Славінська Ірина
Членкиня Виконавчої ради

Стех Марко Роберт
Член Виконавчої ради

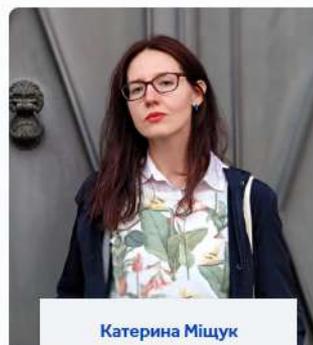
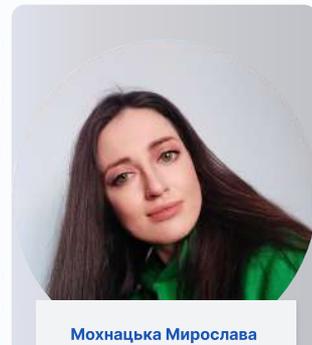

Чапай Артем
Член Виконавчої ради

Гнатюк Оля
Радниця Президента

АДМІНІСТРАТИВНА КОМАНДА

КОНТАКТИ

pen.org.ua
ukraine.pen@gmail.com
www.facebook.com/penclubua
www.instagram.com/pen_ukraine

**ПІДТРИМАТИ ПРОЄКТИ ТА
ІНІЦІАТИВИ ПЕН В УКРАЇНІ**

